

Postanowienie z dnia 26 września 2005 r.

II PK 98/05

Nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego uzasadniającego przyjęcie kasacji do rozpoznania (art. 393 § 1 pkt 1 k.p.c.) problem prawny, którego wyjaśnienie nie miałoby żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym.

Przewodniczący SSN Katarzyna Gonera.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 26 września 2005 r. sprawy z powództwa Zygmunta K. przeciwko Gospodarstwu Rolnemu Skarbu Państwa w P. o zapłatę, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 16 grudnia 2004 r. [...]

o d m ó w i ł przyjęcia kasacji do rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z 3 sierpnia 2004 r. [...] uwzględnił częściowo roszczenie Zygmunta K. i zasądził na jego rzecz od pozwanego Gospodarstwa Rolnego Skarbu Państwa w P. kwotę 10.546,74 zł tytułem wyrównania wynagrodzenia. W pozostałej części powództwo zostało oddalone (powód domagał się z tego tytułu kwoty 41.693,03 zł).

Powód zaskarżył apelacją powyższy wyrok w części oddalającej jego powództwo. Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z 16 grudnia 2004 r. [...] oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego.

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł powód, zaskarżając wyrok ten w całości. Kasację oparto na podstawach: 1) naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 22⁴ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. Nr 19 poz. 145 ze zm.) w wyniku uznania, że wynagrodzenie radcy prawnego - a powód był zatrudniony u strony pozwanej w tym charakterze - należy przyrównać do wynagrodzenia przewidzianego dla stanowiska pracy starsze-

go specjalisty, a nie głównego specjalisty, ewentualnie innego równorzędnego stanowiska pracy, oraz w wyniku uznania, że wynagrodzenia radcy prawnego nie można porównywać do wynagrodzenia pracownika kierującego zespołem podległych mu służbowo osób; 2) naruszenia przepisów postępowania, a w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c. w wyniku przekroczenia przez Sąd Apelacyjny granic swobodnej oceny dowodów, polegającego na przyjęciu, że Ewa K. nie zajmowała u strony pozwanej stanowiska głównego specjalisty albo stanowiska mu równorzędnego, a stanowisko takie zajmowała Izabela K., oraz że Ewa K. nie zajmowała u strony pozwanej samodzielnego stanowiska pracy; art. 385 k.p.c., poprzez jego zastosowanie, podczas gdy apelacja powoda była w pełni zasadna; art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c., polegającego na niepodaniu podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, tj. niewskazaniu dowodów, na których Sąd się oparł, a innym odmówił wiarygodności.

Jako okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji powód wskazał rażąco obrazę prawa materialnego, jakiej przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia dopuścił się Sąd, w granicach wskazanych w zaskarżeniu, co wymaga w interesie wymiaru sprawiedliwości uchylecia negatywnych skutków wynikających z wydania tego wyroku. Ponadto skarżący powołał się na występujące w przedmiotowej sprawie istotne zagadnienia prawne, a mianowicie: czy w rozumieniu art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych stanowisko pracy starszego specjalisty można uznać za równorzędne dla stanowiska głównego specjalisty, a jeśli nie to, czy sama nazwa stanowiska ma pierwszeństwo przed określającym jego znaczenie zespołem cech konstytutywnych dla uznania rangi stanowiska w hierarchii funkcjonujących u danego pracodawcy stanowisk oraz czy kierowanie zespołem podległych służbowo osób wyklucza możliwość przyrównania wynagrodzenia radcy prawnego do takiego stanowiska - w ocenie Sądów pierwszej i drugiej instancji bowiem pierwszorzędne znaczenie w poruszonych powyżej kwestiach ma wyłącznie nazwa stanowiska pracy, a wynagrodzenia radcy prawnego nie można porównywać do wynagrodzenia pracownika kierującego zespołem podległych mu służbowo osób i to niezależnie od nazwy zajmowanego przez tego pracownika stanowiska, choćby to w ocenie samego pracownika było stanowisko równorzędne stanowisku głównego specjalisty. W związku z tym skarżący wskazał, że istnieje potrzeba wykładni przepisu art. 22 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zakresie inter-

pretacji użytego w nim określenia „stanowiska pracy głównego specjalisty lub innego równorzędnego stanowiska pracy”.

Skarżący wniósł o uwzględnienie kasacji i zmianę zaskarżonego orzeczenia przez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o uwzględnienie kasacji i uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznanie kasacji, będącej środkiem odwoławczym sytuującym się poza wymaganym przepisami art. 45 ust. 1 i art. 176 Konstytucji modelem postępowania dwuinstancyjnego, następuje tylko z przyczyn wykraczających ponad toczący się między stronami spór prywatnoprawny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC 2002 nr 2, poz. 22 lub postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2001 r., V CKN 176/01, niepublikowane). Publicznoprawny charakter kasacji, który znajduje odzwierciedlenie w treści art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c. w związku z art. 393 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., implikuje jej podstawowy cel, polegający na zapewnieniu jednolitości wykładni sądowej oraz na wkładzie w rozwój prawa i orzecznictwa sądowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147). W związku z tym Sąd Najwyższy przed rozpoznaniem sprawy dokonuje - zgodnie z art. 393 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym do 5 lutego 2005 r.) - wstępnego badania kasacji i może odmówić przyjęcia jej do rozpoznania, jeżeli w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne, nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a ponadto gdy kasacja jest oczywiście bezzasadna (art. 393 § 1 k.p.c.); nie może natomiast odmówić przyjęcia kasacji do rozpoznania tylko wówczas, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza prawo albo gdy zachodzi nieważność postępowania (art. 393 § 2 k.p.c.). Tylko w przypadku oczywistego naruszenia prawa lub nieważności postępowania interes publicznoprawny ustępuje przed interesem prywatnym skarżącego.

Jako okoliczność mającą uzasadniać przyjęcie kasacji do rozpoznania skarżący wskazał występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne, a mianowicie czy w rozumieniu art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych stanowisko pracy starszego specjalisty można uznać za równorzędne dla stanowiska głów-

nego specjalisty, a jeśli nie, to czy sama nazwa stanowiska ma pierwszeństwo przed określającym jego znaczenie zespołem cech konstytutywnych dla uznania rangi stanowiska w hierarchii funkcjonujących u danego pracodawcy stanowisk oraz czy kierowanie zespołem podległych służbowo osób wyklucza możliwość przyrównania wynagrodzenia radcy prawnego do takiego stanowiska. Zdaniem skarżącego, istnieje potrzeba wykładni przepisu art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zakresie interpretacji użytego w nim określenia „stanowiska pracy głównego specjalisty lub innego równorzędnego stanowiska pracy”. Mimo że w kasacji w kontekście okoliczności uzasadniających przyjęcie jej do rozpoznania skarżący wskazuje dwukrotnie art. 22 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, należy założyć, że faktycznie chodzi o rozumienie i wykładnię art. 22⁴ ust. 1 tej ustawy.

W ocenie Sądu Najwyższego wskazane okoliczności nie uzasadniają przyjęcia kasacji do rozpoznania. Skonstruowane zagadnienie prawne nie dotyczy bowiem istoty rozstrzyganej sprawy.

Powód - zatrudniony na stanowisku radcy prawnego w pozwanym Gospodarstwie Rolnym w P. - domagał się zasądzenia wyrównania wynagrodzenia do poziomu wynagrodzenia Ewy K., przewodniczącej stałej komisji inwentaryzacyjnej środków trwałych świadczącej pracę na rzecz Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa Oddziału Terenowego w P., twierdząc, że to jej stanowisko pracy powinno być uznane za stanowisko głównego specjalisty w rozumieniu art. 22⁴ ust. 1 ustawy o radcach prawnych. Sąd Apelacyjny przyjął, że wynagrodzenia powoda nie można porównać do wynagrodzenia Ewy K., albowiem wykonywała ona stałą pracę dla Oddziału Terenowego Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, nie wykonywała natomiast w istocie pracy dla pozwanego Gospodarstwa Rolnego w P., jak to miało miejsce w przypadku powoda, jej wynagrodzenie było w całości ustalone i refundowane przez ten Oddział, zaś wynagrodzenie powoda było wypłacane przez pozwane Gospodarstwo ze środków przez nie wypracowanych, znaczenie stanowiska pracy Ewy K. było porównywalne ze znaczeniem stanowiska głównej księgowej (która też kierowała zespołem ludzi i miała bardziej odpowiedzialne zadania). Z tych względów Sąd przyjął, że stanowiskiem pracy najbardziej adekwatnym (równorzędnym) do stanowiska głównego specjalisty, o jakim stanowi art. 22⁴ ust. 1 ustawy o radcach prawnych, będzie stanowisko starszego specjalisty do spraw gospodarowania zasobem, przekształcone następnie w stanowisko głównego specjalisty, które zajmowała Izabela K.

W tym kontekście przedstawione przez powoda zagadnienie prawne dotyczące tego, jak nazywało się stanowisko pracy, z którym porównano stanowisko powoda, nie było istotnym problemem, niezbędnym dla rozstrzygnięcia sprawy. Odpowiedź na pytania, czy sama nazwa stanowiska ma pierwszeństwo przed określającym jego znaczenie zespołem cech konstytutywnych dla uznania rangi stanowiska w hierarchii funkcjonujących u danego pracodawcy stanowisk oraz czy kierowanie zespołem podległych służbowo osób wyklucza możliwość przyrównania wynagrodzenia radcy prawnego do takiego stanowiska, nie miałyby znaczenia dla sposobu rozstrzygnięcia dostosowanego do dokonanych ustaleń faktycznych.

Sąd Apelacyjny nie przypisał bowiem decydującego znaczenia nazwie stanowiska pracy Izabeli K., ustalił natomiast, że pracownica, z której wynagrodzeniem porównano wynagrodzenie powoda, zarabiała najwięcej spośród pracowników samodzielnych (takich jak powód) zatrudnionych w pozwanym Gospodarstwie, a stanowisko pracy Ewy K. zostało uznane za niepodlegające takiemu porównaniu nie ze względu na jego nazwę (bo nie miało w nazwie słowa „specjalista” albo „główny specjalista”), lecz ze względu na sposób finansowania wynagrodzenia tej pracownicy i zakres jej obowiązków wykraczających poza pozwane Gospodarstwo (dlatego nie mogło być, w ocenie Sądu Apelacyjnego, brane pod rozwagę jako punkt odniesienia do porównań wynagrodzenia).

Argumentacja Sądów obu instancji jest niekonsekwentna, bo raz stwierdzano, że w pozwanym Gospodarstwie było tylko jedno samodzielne stanowisko - głównego księgowego, a innym razem, że spośród samodzielnych stanowisk stanowisko starszego specjalisty (zajmowane przez Izabelę K.) było najbardziej znaczące i najlepiej wynagradzane. Oczywiście jest, że radca prawny jest samodzielnym pracownikiem, któremu nie podlegają - na ogół - inni pracownicy, chyba że pełni on jednocześnie funkcję kierowniczą (kieruje zespołem podległych mu pracowników, np. jako kierownik biura prawnego). Oczywiście jest, że kierowanie zespołem ludzi - na stanowisku porównywanym do stanowiska radcy prawnego - nie jest przeszkodą do uznania, że jest ono równorzędne w stosunku do stanowiska radcy prawnego. Dlatego na postawione przez skarżącego pytanie, czy kierowanie zespołem podległych służbowo osób wyklucza możliwość przyrównania wynagrodzenia radcy prawnego do takiego stanowiska, należałoby odpowiedzieć, że nie wyklucza. Odpowiedź na to pytanie nie wpływa jednak na sposób rozstrzygnięcia sprawy.

Argumentu, że wynagrodzenia powoda nie można przyrównać do wynagrodzenia Ewy K., ponieważ ona kierowała zespołem podległych jej osób, a powód nie, Sąd Apelacyjny w sposób dosłowny nie powołał w wywodach zaskarżonego wyroku. To Sąd Okręgowy użył argumentu kierowania zespołem podległych pracowników jako argumentu za nieporównywalnością stanowiska powoda do innego stanowiska pracy, mianowicie głównego księgowego, które jest uznawane za wyższe w hierarchii od stanowiska głównego specjalisty (ze względu na zakres obowiązków i odpowiedzialności), podczas gdy powód pracował samodzielnie i porównano jego wynagrodzenie do wynagrodzenia najlepiej wynagradzanego pracownika pracującego samodzielnie.

Decydujące dla rozstrzygnięcia było ustalenie Sądu, że zakres zadań Ewy K. wykroczył poza działalność pozwanego i że jej wynagrodzenie - dostosowane do zakresu przydzielonych jej obowiązków - było refundowane przez Oddział Agencji, co nie miało miejsca w przypadku powoda. Istotne zagadnienie prawne skonstruowane przez skarżącego nie dotyczy w ogóle tej kwestii - istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy.

Wskazana przez skarżącego „rażąca obraza prawa materialnego” nie jest ustawową przesłanką kasacji (art. 393 § 1 i § 2 k.p.c.).

W tych okolicznościach Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia kasacji do rozpoznania, ponieważ w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne i nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 393 § 1 k.p.c.), a jednocześnie nie zachodzi nieważność postępowania oraz zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty nie narusza prawa (art. 393 § 2 k.p.c.).

=====